

Täysistunto

Tiistai 18.10.2022 klo 13.59—18.31

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027 annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 210/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä yhteydessä enintään 30 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Esittelypuheenvuoro, ministeri Mikkonen. [Ministeri Mikkonen poissa] — No niin, mennäänkin keskusteluun. Edustaja Essayah.

Keskustelu

14.01 **Sari Essayah kd:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kyseessähän on varsin tekninen esitys. Tietenkin jos ministerillä oli tarkoitus tulla saliin, olisi toki toivonut, että hän olisi tämän sitten esitellyt. Joka tapauksessa tässä esitetään siis muutettavaksi sisäasioiden rahastoista tällä ohjelmakaudella 21—27 annettua lakia siten, että rahastojen avustusasioitten käsittely voitaisiin hoitaa sähköisen tietojärjestelmän avulla.

Nyt näyttäisi ministerikin saapuvan paikalle, joten mielelläni, jos on mahdollista, jatkaisin puheenvuoroa siinä vaiheessa, kun ministeri on saanut esiteltyä tämän avauspuheenvuoron. Sopiiko näin?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Eiköhän se onnistu. — Ministeri Mikkonen, olkaapa hyvä.

14.01 **Sisäministeri Krista Mikkonen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä käsillä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021—2027 annettua lakia. Esityksen mukaan rahastojen avustusasioiden käsittely hoidettaisiin sähköisen tietojärjestelmän avulla. Ohjelmakaudella 21—27 sisäasioiden alalla on kolme rahastoa, niin sanottu AMIF-rahasto, joka on turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto, ISF-rahasto, joka on sisäisen turvallisuuden rahasto, sekä BMVI-rahasto, joka on rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukiväline osana yhdenmätyn rajaturvallisuuden rahastoa.

Tietojärjestelmän käyttöönoton on tarkoitus helpottaa EU:n sisäasioiden rahastoista myönnettävien avustusten hakua, hakemusten käsittelyä, hankkeiden ja toimien hallinnointia sekä raportointia. Tietojärjestelmä helpottaa asiointia hallintoviranomaisen kanssa mahdollistamalla muun muassa vuorovaikutteiset ja järjestelmän esittäytämät lomakkeet,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

[Hälinää — Puhemies koputtaa] automaattiset laskentatoiminnot sekä erilaiset automaattiset toiminnot, joilla vähennetään asiakirjojen ja tietojen toistuvaa vaihtoa niin paljon kuin mahdollista.

Laissa säädettäisiin muun muassa tarvittavista muutoksista avustuksen ja maksamisen hakemisessa sekä varauduttaisiin siihen, että tietojärjestelmässä olevia tietoja voidaan siirtää ja luovuttaa teknisen rajapinnan avulla. Lisäksi laissa säädettäisiin hallintoviranomaisen eli sisäministeriön oikeudesta luovuttaa tietoja tietojärjestelmästä tarkastusviranomaisena toimivalle valtiovarainministeriölle ja ohjelman arvioijille. Lakiehdotuksessa säädettäisiin myös tietojärjestelmän rekisterinpitäjästä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on sen hyväksynyt, kuitenkin viimeistään 1.1.2023.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Kiitokset, ministeri Mikkonen. — Nyt edustaja Essayah.

14.04 **Sari Essayah kd:** Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ja kiitoksia myöskin kollegoille. Jälleen kerran näimme, miten eduskunta toimii hienosti kollektiivisena työpaikkana, ja näin pääsen jatkamaan sitten tätä puheenvuoroani.

Niin kuin tuossa totesin ja ministeri hyvin selvitti, tässä on todellakin kysymys varsin teknisestä muutoksesta nimenomaan näitten avustusten sähköisessä käsittelyssä. Näihin liittyy totta kai tietoturvakysymyksiä ja sitten myöskin se, millä tavalla niitä tietoja voidaan siirtää ja luovuttaa erilaisten teknisten rajapintojen avulla.

Kun ministeri on paikalla, niin olisin halunnut kysyä. Näitä rahastoja nyt on, niin kuin ministerikin luetteli, useampia, ja me tiedämme, että tänään olemme täällä talossa koolla — puolueitten puheenjohtajat, pääministeri — keskustelemassa siitä, mitä tuolle meidän itärajalle tulisi tehdä ja millä tavalla me lähdemme tätä rajaturvallisuutta omalta osaltamme kohentamaan, ja kyseessä on myöskin muun muassa tämä raja-aidan rakentamiskeskustelu. Olisin tässä yhteydessä halunnut ministeriltä kysyä: onko Suomella mahdollisuus hakea nyt sitten näistä rajaturvallisuusrahastoista tukea esimerkiksi tämäntyyppisen raja-aidan rakentamiseen tai esimerkiksi erilaisten teknisten valvontalaitteitten saamiseksi sinne rajalle tai muuhun mahdolliseen, koulutukseen tai teknisen infran suunnitteluun tai tämäntyyppisiin asioihin? Elikkä onko nähtävissä, että näistä EU:n rahastoista olisi tässä tilanteessa apua? Jos miettii tätä meidän 1 300:aa kilometriä, mikä on myöskin EU:n ulkorajaa, niin ainakin itselleni näin äkkipäätä tulisi mieleen, että jos nyt ei tähän, niin mihin sitten niitä rahoja voi käyttää. Siinä mielessä olisi tärkeää, että EU:ssakin ymmärrettäisiin, miten keskeinen ja merkittävä tuo Suomen ja Venäjän välinen raja on — ja tulevaisuudessa todennäköisesti sen rajavalvonta on entistä tärkeämpää — ja myöskin se, että EU pysyy tällä tavalla antamaan selkeän signaalin, että tässä asiassa tätä Suomen panosta oltaisiin esimerkiksi taloudellisesti tukemassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Heinonen.

14.06 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri, kiitos asian esittelystä, teknisen asian, teknisen muutoksen, joka koskee tätä avustusten sähköistä käsittelyä ja näiden tietojärjestelmien käyttöönottoa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

Edustajakollega Essayah nosti esille rahastojen käytön ja nimenomaan tämän itärajalta suunnitellun aidan rakentamisen. On hyvä, että tässä vaiheessa, kun ministeri on paikalla, voimme tästäkin hivenen käydä keskustelua, sillä rajaturvallisuus on tietysti sellainen kokonaisuus, joka suomalaisia laajasti huolestuttaa, ja jos oikein olen ymmärtänyt, niin Frontexin kautta on nimenomaan EU:n ulkorajaturvallisuutta haluttu vahvistaa. Olisi mielenkiintoista kuulla, minkälaisia keskusteluja, ministeri Mikkonen, olette käynyt tämän aidan rahoitusmahdollisuuksista EU:n yhteisen ulkorajojen turvallisuutta vahvistavan kokonaisuuden näkökulmasta. Se on ymmärtääkseni ihan koko EU:ta koskeva kysymys, miten tehokkaasti meidän itäraja pahimmalla hetkellä pitää.

Nyt valitettavasti näyttää siltä, että tämä nykyhallitus ei saa aikaiseksi kuin tuon pienen koepätkän, ja koepätkä ei tietysti estä kuin kokeilun Venäjän toimesta sen tuohon tiettyyn pätkään kohdistuessa. Tietysti itse olen huolissani siitä, että jos tämä vie vuosia, niin olemme auttamattomasti liian myöhässä, ja kysyisin vielä ministeri Mikkoselta: olisiko mahdollista esimerkiksi tällaisella Puolan tyyppisellä ratkaisulla päästä nopeammin liikkeelle, niin että olisimme valmiita mieluumminkin jo ensi vuoden alussa kuin vasta ensi vuosikymmenellä?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Laukkanen.

14.08 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Yritin olla nokkela ja harjoittaa tämmöistä tilannetajua ja otin puheenvuoron onnitellakseni ja kiittääkseni ministeri Essayah'a hyvästä esittelystä, mutta sitten ministeri — varsinainen ministeri — saapuikin paikalle tuolta, joten puheenvuoroni kuivui siihen. Mutta kiitos kuitenkin hyvästä puheesta Essayah'lle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Räsänen.

14.08 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Meillä on näitä EU:n sisäasioiden rahastoja kolmenlaisia: on turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto, ja sitten on sisäisen turvallisuuden sekä rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahastot erikseen. Kysyn nyt, kun tämä tilanne itänaapurin kanssa tässä Euroopan turvallisuustilanteessa on ajankohtainen: millä tavalla nimenomaan tätä rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälinettä on hyödynnetty ja käytetty tänä aikana, ja näettekö, että esimerkiksi tämän raja-aidan rakentamisessa voitaisiin tätä hyödyntää? Nämä rahastothan ulottuvat vuoteen 2027 saakka. Ja kysyn myös: miten arvioitte rahaston volyyymia, onko se riittävä vastaamaan niihin tarpeisiin, joita meillä tällä hetkellä on?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

14.10 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Omalta osaltani vahvasti tuen äsken kuulemiani puheenvuoroja, edeltäneitä puheenvuoroja, jotka tukivat tätä avustuksen hakemista EU:n rahastoista, mitä rahastoja ne nyt sitten ovatkaan, mutta olen hieman ihmeissäni viime aikoina ollut, kun meillä on menty sellaiseen perinteeseen, että me reagoimme asioihin mutta on vaikea ennakoida. Nyt ei tarvitse minkäänkokoisia ennustajalahjoja olla. Sen näen ja jopa minäkin sen ymmärrän, että tilanne maailmalla on sellainen, että nykyinen sekava tilanne Ukrainan sodan takia Euroopan alueella, joidenkin mielestä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

jopa uhkaava tilanne, tulee jatkumaan, pahoin pelkään, vielä vuosia eteenpäin. Elikkä sen itärajan vahvistaminen, sen valvonnan vahvistaminen ja sinne tämän aidan rakentaminen, on aivan varmasti paras ratkaisu, koska se toisi siihen rajan pintaan myös tien, jota rajavartijat voisivat hyödyntää jatkuvasti. Se on nopea valvoa sen jälkeen, kunnossapidetty tie, ja se on sähköistetty — siellä on sähkö, valtakunnanverkon virta sinne vedetään tietenkin — niin että valvonta onnistuu aivan varmasti.

Kysyn teiltä, arvoisa ministeri, vielä täsmentääkseni: aiotteko tehdä kaikkenne, että tältä rahastolta saadaan se avustus? Nyt ei ole enää seminaarien eikä juhlapuheiden aika, nyt pitää toimia — ei tänään eikä huomenna, vaan olisi pitänyt jo toimia. Mutta jos nyt ei tänään toimita, niin olkoon se sitten huomenna.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mari Rantanen.

14.11 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Kuten tässä on jo edellä useammassa puheenvuorossa esitetty, eurooppalainen turvallisuusympäristö on täysin toisenlainen kuin aiemmin ja tulee varmasti pysymäänkin hyvin epävakana. Viime viikolla kuulimme Saksasta sentyyppistä puheenvuoroa, että Putin mahdollisesti käyttäisi seuraavaksi nimenomaan pakolaisasetta.

Kysyisin ministeri Mikkoselta: Raja-aita on erittäin tärkeä hanke, mutta se on tietysti pikemminkin hidaste — varsinkin, jos sitä ei saada nyt ripeästi pitkälle matkalle rakennettua. Ymmärretäänkö siellä Euroopassa nyt tämä tilanne, missä olemme niin tämän aidan rakentamisen tarpeen osalta kuin myös muun lainsäädännön osalta? Olen ymmärtänyt, että EU:ssa on välineellistämisasetus meneillään, ja kysyisin, minkälaisia työkaluja sieltä olisi tulossa mahdollisen hybriditilanteen välineellistämisen ja pakolaisaseen käyttötilanteen varalle. Eli voimmeko me mahdollisesti uusilla EU-säännöksilläkin tehdä tämän tilanteen estämiseksi ja torjumiseksi uudenlaisia toimia? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kankaanniemi.

14.13 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! On todella enemmän kuin kohtuullista, että EU:lta haetaan apua ja EU osallistuisi tämän rajaturvallisuuden parantamiseen Suomen ja Venäjän rajalla, esimerkiksi tämän aidan rakentamiskustannuksiin. Siinä mielessä yhdyin todella myös näihin edellä olleisiin puheenvuoroihin.

Tästä esityksestä kysyn arvoisalta ministeriltä: Täällä todetaan, että nämä kustannukset sisäministeriön osalta tai näiden rahastojen osalta tulevat EU:n teknisen avun varoista. Lausunnoissa kuitenkin useat viranomaiset pelkäävät tai arvioivat, että niillekin tulee, poliisille ja monelle muulle, kustannuksia tästä järjestelmästä, mitä tässä ollaan luomassa. Onko noita teknisen avun varoja mahdollisuus käyttää muiden viranomaisten toimintojen kytkemiseen tähän järjestelmään, ja jos on, niin kuinka paljon, ja ovatko nuo varat riittävät vai täytyykö valtion niitä meidän omista varoistamme korvata?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Tynkkynen.

14.14 Sebastian Tynkkynen ps: Kunnioitettu herra puhemies! Tähän raja-aitaan liittyen: On sanottava, että vihreillä on ollut mielenkiintoinen historia. Eduskuntavaalikampanjaa on käyty niin, että ollaan vaadittu, että puolustusmenoja leikataan, mutta tällä hallituskau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

della niitä on nyt sitten nostettu merkittävästi. Tuossa juuri katsoin Instagramista, kun puheenjohtaja Maria Ohisalo kertoi oman synnytystarinansa ja kertoi, että synnytyssairaaloi- ta ei saa lakkauttaa, ei saa keskittää palveluita, vaikka vihreät ovat tällaista politiikkaa, palveluitten keskittämistä ja maaseudun alasajoa, tehneet ihan valtavan paljon. Näin myöskin ydinvoimaan liittyen: vihreät kävivät kampanjaa ydinvoiman alasajamisella, siitä huolimatta nyt teidän kaudellanne nimenomaan ollaan nähty tarvetta ydinvoimalle. On ollut kyse myöskin turpeen alasajosta, ja sitäkin, kun ajat koittavat...

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt otsikon aiheeseen.

...aletaan nostamaan ylöspäin. Ja nyt meillä on semmoinen tilanne, että meillä on vihreä sisäministeri, jonka aikana raja-aitaa tullaan rakentamaan ja myöskin rajapykäläiä laittamaan kuntoon. Tahdon kiittää teitä siitä, että olette ryhtynyt näihin toimiin, mutta näin yleisesti voisi sanoa, että toivottavasti tämmöinen naiivi politiikka ei jatku, koska se on Suomelle todella vaarallista.

Ja rahastoihin liittyen: kannatan, että niitä käytetään raja-aidan rakentamiseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Zyskowicz.

14.16 Ben Zyskowicz kok: Kiitos, herra puhemies! Minäkin puhun mielelläni siitä, kun vihreät olivat vastustamassa ydinvoimaa ja ajamassa alas Suomen puolustusta, mutta ehkä jossakin toisessa tilanteessa.

Herra puhemies! Kaikki tunnemme ilmaisen, että kun toiset puhuvat aidasta, niin toiset puhuvat aidanseipäistä. Kyllä sitä toivon, että kun parin tunnin päästä kokoonnutte, kaikkien puolueiden johto, keskustelemaan turvallisuustilanteestamme ja myös tästä aidasta, niin puhuisitte paljon muustakin kuin tästä aidasta. Sikäli kuin olen arvioinut ja muun muassa tänä aamuna kuunnellut radiosta ja televisiosta eri puolueiden edustajia, niin tästä raja-aidasta ja sen tarpeellisuudesta näyttää vallitsevan laaja yhteisymmärrys eri puolueiden kesken, ja sehän on hieno asia. Muistamme kaikki, miten meidän ryhmäpuheenjohtaja Kai Mykkänen sai lunta tupaan oikein kunnolla, kun noin vuosi sitten kehtasi tällaisesta puhua.

Mutta varsinainen asiani ja toivomukseni ministeri Mikkoselle, joka varmaan osallistuu tämän päivän keskusteluun parin tunnin päästä, on se, että siellä puhuttaisiin enemmän myös muusta kuin tästä aidasta. Me olemme valitettavasti joutuneet aivan viime päivinäkin todistamaan, miten häikäilemätöntä on Putinin toiminta Ukrainassa: ammutaan raketteja ja drooneja suoraan siviilikohteisiin ja tehdään kaikennäköisiä muitakin sotarikoksia. No, tästä ei tarvitse olla kovin pitkä loikka, kun ajatellaan, että myös Suomeen voi kohdistua — presidentti Niinistön sanoin — kaikenlaista erilaista ilkeyttä, ja nyt kun jo Itämerellä kaasuputketkin räjähtelevät, niin todellakin toivon, että kun kaikki meidän puolueemme kokoontuvat yhdessä pääministerin kutsusta ja hänen johdolla tänään keskustelemaan, niin pyritäisiin tämän aidan ohella katsomaan eteenpäin, miten me voisimme nykyistä paremmin — ja tiedän, että paljon varautumista on tehty — varautua siihen kaikenlaiseen ilkeyteen, jota Venäjä saattaa Suomea kohtaan lähikuukausina tai lähivuosina kohdistaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eskelinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

14.18 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! On hienoa, että tässä salissa löytyy laajasti sympatioita itärajan turvallisuuden osalta, tärkeä asia, ja samalla sitten myös itäsuomalaisien ja eri rajamaakuntien ihmisten turvallisuudentunnetta näillä toimenpiteillä parannetaan.

Rajavalvontaa on tietysti moninaista, ja kysynkin ministeriltä: On hienoa, että tällä hallituskaudella ilmeisesti tämä pilotti nyt sitten lähtee aidan rakentamisen osalta liikkeelle, ja varmaan seuraavalle hallituskaudelle tulee sitten isompi projekti. Koko rajaahan ei missään tapauksessa aidata — meillä ei resursseja eikä mahdollisuutta varmaan ole, ja onko tuota sitten järkeäkään aidata. Mutta erityisesti se, onko tässä nyt sitten arvioitu näitä... Tämä hallitushan on lisännyt rajalle resursseja, ja nyttäenkin lisäätte, oliko se kuusi miljoonaa euroa, tekniseen tukeen eli muun valvonnan järjestämiseen, ja tietysti toivoisin, että tehtäisiin jatkossakin tätä arviointia, mikä on se paras keino tuota itärajaa valvoa. Pelkäättään se aita ei tilannetta korjaa, ja itse luotan siihen, että erilaista ilmajalvontaa ja muuta valvontaa rinnalle on pakko rakentaa, koska sitten kun tilanne on päällä, se aita ei välttämättä tuo sitä tukea, mutta se tuo näkyvää turvallisuudentunnetta ja tukea tuonne itärajalle.

Kannatan kovasti näitä puheenvuoroja, että erityisesti sieltä sisäisen turvallisuuden rahastojen ja rajaturvallisuuden rahoista keksittäisiin niitä keinoja, millä sitten tätä Euroopan yhteistä pitkää ulkorajaa, mistä vastuussa olemme, turvattaisiin eli löydetäisiin keinoja ja myös rahoituksen osalta ja saataisiin sitten muukin Eurooppa sitoutumaan tämän itärajan turvallisuuteen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hoskonen.

14.20 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Itäsuomalaisena kansanedustajana ihan sydäntä lämmittää tämä suuri empatia, mitä Itä-Suomeen nyt on jaossa. Siinä, mitä viime aikoina on tapahtunut, sanotaan, viimeisen 15 vuoden aikana, ne empatiat ovat kyllä olleet aika vähissä, kun ovat työpaikat hävinneet, ja toivoisin nyt, että tästä alkaisi uusi renessanssi, jolla Itä-Suomi saataisiin kuntoon.

Toivon, että ministeri nyt muistaa — kun edellisessä puheenvuorossa lämpimästi kannatin tätä rahaston käyttämistä — ja kannattaa muistaa se, että olemme Schengenin ulkorajalla ja meillä on vastuu siitä, että Schengenin alueelle meidän kauttamme ei lähdetä tuomaan sellaista porukkaa, mikä tänne ei kuulu, ja sen 260 kilometrin tavoitteen, minkä Rajavartiolaitos itse on omalla tutkimuksellaan esittänyt, 130—260 kilometriä, toivon toteutuvan.

Ja kun sitten tänä päivänä nämä eri puolueiden johtajat ja ministerit ovat koolla, toivon, että nyt tehtäisiin jo päätöksiä, koska tässä ei ole enää minkään seminaarin paikka. Noita seminaareja on kyllä tässä talossa pidetty jo kiitettävä määrä, niin että yhtään ei lisää enää tarvita. Nyt pitää tehdä toimintaa ja nimenomaan reagoida tilanteeseen nyt, tässä ja nyt. Kahden viikon tai kuukauden päästä se voi olla jo myöhäistä, kun se tilanne on päällänsä. Merkkejä siitä valitettavasti on olemassa, ja toivon, että varsinkin sisäministeri ottaa ne vakavasti. Kun tuolla vihreällä rajalla, siellä vihreän rajan läheisyydessä, asuvana ja monta, monta rajamiestä henkilökohtaisesti tuntien — yksi jopa perheenjäsen — sitä on joutunut seuraamaan läheltä ja nähnyt sen, miten harvaverkkoisina tuolla itärajalla niitä rajavartiointia on, niin kyllä tähän tekniseen valvontaan pitää kiinnittää valtava huomio jatkossa.

Tämän aidan rakentamisen mahdollisimman äkkiä pitää toteutua, se pitää toteuttaa, ja se pitää muistaa, että itse aidan rakentaminen... Minua vähän huvittaa tämä tilanne, että nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

kun aidasta on puhuttu, on ruvettu kiinnittämään huomio siihen, mimmoinen sen aidan tulee olla. No, eihän nyt sen aidan, viisi metriä korkean teräsaidan, tekeminen ole mikään ongelma. Onhan tähän maahan rakennettu korkeampia talojakin, eivätkä ne ole olleet mitään ongelmia. Luulisi nyt viisimetrisen aidan ja piikkilangan, yhteisvoimin tehtävän rakennelman, olevan monkey business tänään, se on helppo homma, kunhan vaan ruvetaan töihin. Jos tässä käypi niin kuin entiselle pojalle, niin siinä saattaa käydä niin, että jääpi hyvien suunnitelmien takia hyvään taloon katto tekemättä ja syyssateet alkavat.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Mäenpää.

14.23 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Nyt kun puhutaan näistä sisäasioiden rahastoista, niin STT:n tietojen mukaan sinne ollaan suunnittelemassa pilottiaitaa, joka olisi kolme kilometriä pitkä, ja siihen talousarviossa olisi kuusi miljoonaa. Tämä vaikuttaa pahimman luokan vitsiltä, että puhutaan tämmöisestä kolmen kilometrin pilottiaidasta. Edustaja Hoskonen tuossa puhui äsken siitä, että Rajavartiosto on halunnut semmoista 130—260 kilometriä pitkää aitaa. Tuossa pilottiaidassa näyttää olevan 2 000 euroa metriltä se kustannus, ja kun vähän laskin sitä — en nyt vesialueita vähentänyt — niin koko rajalle se aita on 2,7 miljardia, niin että eihän se ole kuin puolet siitä, mitä te hallituksessa lykkäsitte sinne elvytyspakettiin. Minun mielestäni tämä kannattaa heti aloittaa ja ihan täysimittaisena tehdä sinne. Totta kai vesialueella pitää olla erilainen ja tekninen valvonta, mutta kyllä naapurin kansa osaa kiertää aidan, jos sillä on joku päätepiste. Meillä on kotona lampaista, ja nekin hoksaavat sen, että jos aita loppuu, niin siitä pääsee sitten toiselle puolelle, sinne vihreämmille laitumille.

Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, rohkeutta vaan: vaikka vihreät ja punavihreät tuossa muutamia vuosia sitten kauhistelivatkin sitä, että presidentti Trump suunnitteli aittaa Meksikon ja USA:n rajalle, ja samaten media ilakoi tällä asialla, pitivät sitä niin kauhean pahana, niin nyt se sama media ja sama punavihreä sakki suhtautuvat hyvin myönteisesti tähän asiaan. Että kehotan teitä vaan rohkeasti tarttumaan asiaan ja sanomaan, että rakennetaan se koko matkalle, ja haetaan sieltä EU:n sisäasioiden rahastosta se 2,7 miljardia siihen rajan rakentamiseen rahaa. Sitä rahaa on aika kevyesti muuallekin laitettu, paljon vähäpätöisempiin asioihin, niin että näkisin mieluummin rajan rakentuvan kuin pesuhuone-remonttien etenevän Italiassa. — Kiitoksia. [Sebastian Tynkkynen: Hyvä puhe!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi.

14.26 Marko Kilpi kok: Arvoisa puhemies! Kokonaisturvallisuus on sellainen asia, jota ihmetellään tuolta maailmaltakin käsin, miten hyvin se Suomessa toimii ja minkälainen konsepti se oikein on. Kokonaisturvallisuuteen ja sen rakentamiseen tarvitaan ihan kaikkia toimijoita — kansalaisia, järjestöjä, viranomaisia, ihan kaikkia — ja tuommoisessa isommassa kriisissä on äärimmäisen tärkeää, että me saadaan mukaan myöskin ne järjestöt, kolmas sektori, siellä vapaaehtoistoimijat. Haluaisinkin ministeriltä nyt kysyä, onko nyt minäkäänköisiä suunnitelmia, toimintoja sen suhteen, että tämmöisessä isommassa kriisissä, olkoon se nyt mikä tahansa, meillä olisi näistä vapaaehtoistoimijoista ja vastaavista toimijoista listausta ja toimintasuunnitelmia ja käytäntöjä, millä tavalla me voidaan mobilisoida tämä valtava apu ja resurssi yhteiskunnan käyttöön tämmöisissä tilanteissa. Sen olisi erittäin tärkeää myöskin toteutua etupainotteisesti, kun rupeaa näyttämään siltä, että nyt kapi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

na alkaa taikka pakolaisia tulee tai vastaavaa. Silloin pystytään mahdollisimman nopeasti nämä toimijat saamaan liikkeelle, ja minä nyt tarkoitan lähinnä esimerkiksi tämmöistä vapaaehtoista maanpuolustustoimintaa, ja siellä on Naisten Valmiusliittoa — näitähän riittää, näitä on valtavaa paljon. Onko tämmöiseen toimintaan hyviä, olemassa olevia suunnitelmia?

Toinen kysymys liittyy tilannekuvan muodostamiseen. Tämmöisessä kriisitilanteessa on äärimmäisen tärkeää, että on mahdollisimman hyvä ja todenmukainen tilannekuva siitä, mitä tapahtuu. Onko meillä nyt olemassa semmoisia järjestelmiä, joilla me pystytään muodostamaan valtakunnassa tilannekuvaa kriisitilanteista? Jos tämmöistä ei ole, niin katsotteko, että semmoinen pitäisi olla, ja mitä tämmöisen tilanteen korjaamiseksi voitaisiin tehdä? — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Nyt ministeri Mikkonen, reilu kolme minuuttia.

14.28 Sisäministeri Krista Mikkonen: Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos keskustelusta. Tässä tietysti aika laajasti keskusteltiin nyt kaikesta muusta kuin näistä rahastoista tai varsinkaan tästä teknisestä muutoksesta, mutta ymmärsin, että tähän oli laaja tuki, että voidaan helpottaa näitten rahastojen käyttöä ja sitä kautta vähentää myös sitä byrokratiaa.

Ehkä näistä rahastoista kuitenkin sen haluan sanoa, että todellakin olisi tärkeää, että näitten rahastojen, EU-rakennerahastojen, rahoja käytettäisiin, koska meillä valitettavasti on ollut sellaisia tilanteita, että näistä rahastoista sitä osuutta, mikä on Suomelle allokoitu, ei ole aina saatu kaikkea käytettyä, ja sen takia olisi tärkeää, että näitä hakemuksia tulee. Tässä on todellakin kolme erityyppistä rahastoa. On tämä AMIF, turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto, jolla halutaan edistää maahanmuuttovirtojen tehokasta hallintaa ja myös tätä kotouttamista tukea. Tästä voivat hakea tukea myös esimerkiksi järjestöt ja kunnat. Nämä muut kaksi rahastoa, sisäisen turvallisuuden rahasto ISF ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukiväline BMVI, ovat enempi sellaisia, joista asianomaiset viranomaiset voivat hakea tukea siihen omaan toimintaansa ja sen toimialan kehittämiseen ja esimerkiksi erilaiseen tekniseen laitteistoon ja sentyyppiseen.

Tässä tuli monessa keskustelussa esille myös tämä rajaeste. Ajatushan on, että se muodostuisi siitä itse fyysisestä esteestä, aidasta, myös valvontalaitteistosta ja tämmöisestä tieurasta, ja esimerkiksi tämän valvontalaitteiston osalta tätä rahastoa varmasti voisimme hyödyntää. Tietysti on hyvä muistaa, että kaikessa omassa sisäisessä turvallisuudessa, maanpuolustuksessa ja rajavalvonnassakin totta kai myös meillä itsellämme on iso rooli, mutta se, että pystymme hyödyntämään EU:n ulkorajavaltiona ollessamme tietenkin myös EU:n tukea, on tärkeää, koska totta kai EU:n näkökulmasta meidän rajavalvonnalla on iso merkitys.

Tässä tosiaan monet nostivat tämän rajaturvallisuuden tärkeyden, ja on hyvä muistaa, että tällä hallituskaudella on todellakin panostettu rajaturvallisuuteen merkittävästi: teknistä laitteistoa, välineistöä on uusittu, sitä on nyt nopeutettu, on myös rajavartijoiden koulutusmäärää lisätty, on tehty päätökset näistä investoinneista niin Rajan lennokkeihin kuin aluksiinkin. Mutta niin kuin moni tässä sanoi, tietysti pitää katsoa myös tulevaan ja täytyy ymmärtää, että tämä turvallisuustilanne on muuttunut, ja sen takia esimerkiksi tämä keskustelu tästä rajaesteesta on nyt käynnissä, ja todella tänään eduskuntaryhmät yhdessä tästä asiasta keskustelevat pääministerin kutsusta. Mehän olemme halunneet tuoda tänne is-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2022 vp

tuntosaliin keskustelua ylipääntensä tästä turvallisuustilanteen muuttumisesta, ja sen takia tämä ajankohtaiskeskustelukin järjestettiin.

Olemme sisäministeriönä todellakin tukeutuneet tähän Rajavartiolaitoksen omaan esitykseen. He ovat toivoneet, että he pääsisivät liikkeelle tällaisella pilotilla, ja olemme tähän lisätalousarvioesitykseen tämän nyt esittäneet, ja sitten olemme esittäneet täydentävään talousarvioesitykseen Rajavartiolaitoksen esitystä koskien ensi vuotta. Itse ajattelen, että meillä on turvallisuusviranomaisilla se paras tieto, ja haluan omassa toiminnassani tukeutua nimenomaan Rajavartiolaitoksen esityksiin. Ja on mielestäni todella tärkeää, että tästä käydään myös yhteinen keskustelu koko parlamentin kanssa, koska Rajavartiolaitos on arvioinut, että tämä koko projekti voisi kestää useamman vuoden, ja se tarkoittaa sitä, että esimerkiksi seuraavankin hallituksen olisi siihen hyvä sitoutua. Koska emme tiedä, mitkä puolueet siellä ovat, [Puhemies koputtaa] niin tämä yhteinen keskustelu on tärkeä. Tietysti aina toiminta ja päätökset tehdään olemassa olevan tiedon pohjalta, ja sen takia esimerkiksi se, että viime kaudella viime hallitus sisäisen turvallisuuden määrärahoja [Puhemies koputtaa] merkittävästi vähensi, on nyt tullut meillä isosti vastaan monessa kysymyksessä. Tämä hallitus on pystynyt niitä nyt onneksi lisäämään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt tässä vaiheessa tätä asiaa varten varatut 30 minuuttia on käytetty, ja keskustelu ja asian käsittely siis keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.32.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.30.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Kivisaari poissa, edustaja Niemi poissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.